

PROJECTVOLWASSENHEID

In het perspectief van de chaostheorie definiëren we projectvolwassenheid als de mate waarin een project robuust is, en flexibel tegelijkertijd. Robuust zegt iets over de mate van zelfstandigheid: autonomie. Het project heeft een focus die intern gericht is. Egoïstisch, zou je dat kunnen noemen. Flexibel zegt iets over de mate van aanpassing aan de omgeving: adaptatie. Het heeft een focus die extern gericht is. Altruïstisch, zou je kunnen zeggen. We spreken van volwassenheid als die beide processen tegelijkertijd plaatsvinden. Of preciezer: als het proces van autonomie en adaptie elkaar voortdurend en heel snel afwisselen.

Een robuust project heeft de interne organisatie heel goed op orde, stevent af op een concreet eindresultaat, weet alle externe invloeden buiten de deur te houden en kent een hoge intensiviteit. Alles gebeurt direct en alleen ten behoeve van het beoogde eindresultaat. Dat project staat als een huis. En dan bedoelen we niet een rijtjeshuis of een appartement, maar een autonoom huis. Te lang met een interne focus werken vergroot het risico op een kwalitatief goede uitkomst zonder enige waarde. Operatie geslaagd; patiënt overleden.

Een flexibel project weet goed wat er in de omgeving speelt, luistert naar de belangen van elke belanghebbende, beweegt volop mee met hoe de wind waait (zonder het hogere doel uit het oog te verliezen). Alles gebeurt ten behoeve van de aanpassing van het project in de omgeving. Zo'n project is een allemansvriend. Te lang met een externe focus werken vergroot het risico op een zeer prettige samenwerking tussen stakeholders, zonder enig resultaat voor het project. Altruïsme ten top.

Elke kleuter, puber, midlifer of andere individu tijdens een periode van crisis herkent dit: het zoeken naar balans tussen robuust en flexibel. Tussen autonomie en adaptie. Bij tijden schiet je uit de bocht en denk je 'lak aan iedereen, ik wil dit gewoon!'. Op andere momenten sta je geheel en al ten dienste van de omgeving om conflicten te vermijden of op te lossen. De afwisseling in extremen geeft een gevoel van chaos, van crisis. Laat maar even gebeuren, het komt vanzelf goed. Het doorstaan van die crisis leidt tot een volgende sprong in volwassenheid, een nieuw evenwicht tussen egoïsme en altruïsme. Er zijn nauwelijks pubers die niet volwassen worden...

Bij een project is dat niet anders. Als beide bewegingen (intern en extern) aandacht vragen moet je ze allebei aandacht geven. In samenhang bepalen ze de mate van volwassenheid. Vanwege connectiviteit en onbepaaldheid vindt een complex systeem na een periode van chaos zelf het evenwicht tussen robuustheid en flexibiliteit. Daar hoeft je niets aan te doen. Sterker nog: niet ingrijpen in het proces van chaos! De strijd die het systeem levert in een periode van chaos, die tussen egoïsme en altruïsme, leidt als vanzelf naar een werkbare

balans. Gedreven door de drang naar overleven. Simpelweg omdat die balans de grootste kans op overleven in een complexe omgeving geeft. Totdat de volgende chaos zich aandient...

Darwin zei het al: Het is niet de sterkste die overleeft, maar degene die zich het best kan aanpassen aan veranderende omstandigheden.